

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

769

Vragen van het lid **Pijpelink** (GroenLinks-PvdA) aan de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs over *het oplopende lerarentekort in Zeeland* (ingezonden 22 december 2023).

Antwoord van Minister **Paul** (Primair en Voortgezet Onderwijs) (ontvangen 12 januari 2024).

Vraag 1

Deelt u de grote zorgen dat ook in Zeeland het lerarentekort blijft groeien en voelbaar is in zowel het primair en voortgezet onderwijs als het middelbaar beroepsonderwijs?¹ Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Ik deel de zorgen over het lerarentekort in Zeeland. Zeeland is een regio met specifieke uitdagingen, zoals dalende leerlingenaantallen die over een groot gebied verspreid wonen. Daarnaast heeft de provincie ook een uitdaging om toekomstige leraren op te leiden en aan de slag te krijgen in Zeeland. Dat onderstreept het belang van een regionale aanpak van alle betrokkenen bij het onderwijs in Zeeland.

Het artikel van de Provinciale Zeeuwse Courant gaat in op de tekorten in de provincie Zeeland, op basis van de «spanningsindicator» van het UWV. Deze indicator geeft een beeld van de verhouding tussen de vraag- en aanbodzijde

¹ Provinciale Zeeuwse Courant, 21 december 2023, «Lerarentekort in Zeeland loopt verder op», <https://www.pzc.nl/middelburg/lerarentekort-in-zeeland-loopt-verder-op~a7240f46/>

van de arbeidsmarkt, en doet geen uitspraak over de toekomst.² Recent is de Kamer geïnformeerd over de meest recente cijfers van de actuele personeelstekorten in het onderwijs en de verwachtingen voor de ontwikkelingen in de toekomst. Deze cijfers zijn meegestuurd als bijlage bij de Tweede Kamerbrief over de voortgang van de Lerarenstrategie.³

De cijfers over de actuele personeelstekorten in het primair onderwijs (hierna: po) (peildatum 1 oktober 2023) laten geen groeiend, maar een dalend tekort in de arbeidsmarktregio Zeeland zien (ten opzichte van 2022 en ten opzichte van 2021, zie onderstaande tabel).⁴ In het voortgezet onderwijs (hierna: vo) is dit jaar voor het eerst een meting uitgevoerd naar het actuele tekort. Daaruit blijkt dat het totale tekort aan leraren in het vo in de arbeidsmarktregio Zeeland 5,5% is (tegenover 5,8% landelijk).⁵

Actuele tekorten primair onderwijs in Zeeland (Centerdata, 2023)

Peildatum	01-10-2021	01-10-2022	01-10-2023
Totale tekorten	5,5%	7,6%	4,6%
Reguliere tekorten	3,5%	4,8%	2,9%
Vervangingstekorten	2,0%	2,8%	1,7%

Actuele tekorten voortgezet onderwijs in Zeeland (Centerdata, 2023)

Peildatum	01-10-2023
Totale tekorten	5,5%
Reguliere tekorten	4,0%
Vervangingstekorten	1,5%

Op langere termijn ziet het beeld er anders uit. Volgens de arbeidsmarkt-ramingen zal het tekort aan leraren en schoolleiders in het po in Zeeland naar verwachting eerst verder dalen tot 1,6% in 2028, om daarna te groeien naar 4,4% in 2033.⁶ In het vo zal het tekort naar verwachting stijgen tot 2027, om daarna min of meer stabiel te blijven.

Ramingen verwachte tekorten leraren + directeuren arbeidsmarktregio Zeeland (Centerdata, 2023)

Jaartal	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Primair onderwijs	2,9%	2,9%	2,4%	1,7%	1,6%	2,2%	2,9%	3,5%	4,1%	4,4%
Voortgezet onderwijs	3,8%	3,9%	4,4%	4,8%	4,7%	4,6%	4,4%	4,3%	4,6%	5,2%

De gemene deler tussen de cijfers over de actuele tekorten, de ramingen en spanningsindicator van UWV is dat het beeld zorgelijk is en dat de tekorten

² UWV berekent de spanningsindicator door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen dat op hetzelfde moment korter dan 6 maanden WW ontvangt. In het artikel wordt verwezen naar de spanningsindicator van 2022/2023 voor leerkrachten basisonderwijs (exclusief schoolleiders). Deze komt uit op een spanning van ongeveer 10 voor de laatste 4 kwartalen, dat betekent dat er over die periode in Zeeland voor iedere werkzoekende met wensberoep leerkracht basisonderwijs ruim 10 vacatures beschikbaar zijn. Die spanning is de laatste kwartalen erg hoog gebleven. De tekortmeting van Centerdata meet ieder jaar zowel openstaande vacatures als verborgen tekorten en geeft daarmee een actueel beeld van de tekorten.

³ Kamerstuk 27 923, nr. 460 Er zijn op dit moment nog geen tekortcijfers in het middelbaar beroepsonderwijs beschikbaar. Er is wel een pilot gestart om ook de personeelstekorten in het mbo in kaart te brengen.

⁴ Centerdata (2023). Personeelstekorten primair onderwijs (peildatum 1 oktober 2023). <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/15/bijlage-3-2-rapport-personeelstekorten-primair-onderwijs-1-okt-2023>

⁵ Centerdata (2023). Personeelstekorten voortgezet onderwijs (peildatum 1 oktober 2023). <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/22/rapport-personeelstekorten-voortgezet-onderwijs>

⁶ Centerdata (2023) De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2023–2033. Tabel 19 (po) en 26 (vo). <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c5d43ea098dfadf9970ad00c12dc7dd4fd971ee6/pdf>

ook in Zeeland voelbaar zijn. We moeten er daarom alles aan doen om de tekorten te verminderen.

Vraag 2

Klopt het beeld dat in stedelijke gebieden zoals Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag en Almere nog altijd de grootste tekorten worden ervaren, maar we inmiddels de krapte ook zien in de provincie Zeeland?

Antwoord 2

Ja, dat beeld klopt op basis van de cijfers die zijn meegestuurd bij de Tweede Kamerbrief over de voortgang van de Lerarenstrategie.⁷ Het actuele tekort in de arbeidsmarktregio Zeeland is in het po 4,6% van de werkgelegenheid, tegenover gemiddeld 18,0% in de G5 (G4 en Almere). Buiten de G5 is het tekort in het po gemiddeld 8,0%. In het vo zijn de tekorten gemiddeld ook hoger in deze steden. Daar zien we dat met name dat tekorten met name voorkomen in specifieke vakken (bètavakken en talen).

Vraag 3

Deelt u de mening dat de regionale aanpak van het lerarentekort in een grensregio zoals Zeeland, met eveneens Nederlandstalig onderwijs over de grens, gebaat is bij een gezamenlijk aanpak met Vlaanderen, waar men eveneens kampt met deze problematiek?⁸

Antwoord 3

In deze regio wordt al langer samengewerkt met Vlaanderen en ik volg dit met interesse. De reden dat we in onze aanpak naast landelijke maatregelen ook inzetten op een regionale aanpak via de onderwijsregio's, is omdat dit ruimte biedt voor oplossingen die passen bij de regionale context, wat nodig is voor de vereiste samenwerking en solidariteit. Ook in Zeeland wordt al langere tijd samengewerkt en is er nu ook een onderwijsregio gevormd: de Zeeuwse Onderwijsregio (ZOR).⁹ Daarbinnen wordt samengewerkt tussen het primair-, voortgezet-, middelbaar beroepsonderwijs en de lerarenopleiding bij het gezamenlijk werven, matchen, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel. De vorming van de onderwijsregio's is een lerende aanpak, ik verwacht dat er interessante lessen te trekken zijn uit de samenwerking met Vlaanderen in deze regio. Ik blijf de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Vraag 4

Op welke punten gaat u de lerarenstrategie aanpassen voor zulke grensregio's opdat deze recht gaat doen aan het eigen karakter van de problematiek van het lerarentekort?

Antwoord 4

Dat is niet nodig, want de lerarenstrategie combineert landelijke maatregelen nu al met een regionale aanpak die hier recht aan doet, via de (vorming van) onderwijsregio's. Daardoor is er juist ook in grensregio's ruimte voor maatwerk en als de wens er is ook in samenwerking met buurlanden. Om de betrokken partijen te ondersteunen bij de onderwijsregio's en de aanpak van de tekorten, is de Realisatie Eenheid ingericht: alle onderwijsregio's kunnen daar terecht voor advies en hulp en om te leren wat in de regio wel en niet werkt. Ook met de onderwijsregio Zeeland is intensief contact om met elkaar te kijken wat er nodig is in deze regio om met de tekorten aan de slag te gaan.

Vraag 5

Kunt u deze vragen alstublieft begin januari beantwoorden vóórafgaand aan het debat over de OCW-begroting?

⁷ Kamerstuk 27 923, nr. 460.

⁸ De Standaard, 20 december 2023, «Het lerarentekort los je niet op door wie minder werkt af te straffen», https://www.standaard.be/cnt/dmf20231219_97822950

⁹ Zie <https://www.aanpaklerarentekort.nl/documenten/publicaties/2023/11/23/onderwijsregio-in-beeld-zeeuwse-onderwijsregio-voor-een-portret-van-de-regio>.

Antwoord 5
Ja.